

Aktywizacja i partycypacja społeczna – dobry przykład z Żyrardowa

Jacek Grzonkowski
Dyrektor Wydziału Rewitalizacji i Rozwoju
Urząd Miasta Żyrardowa

ŻYRARDÓW – POLSKA STOLICA LNU

Początek miastu dała fabryka Iniarska, która w 1829 roku powstała na terenie dzisiejszego Żyrardowa. Była to jedna z największych i najnowocześniejszych fabryk Iniarskich w ówczesnej Europie.

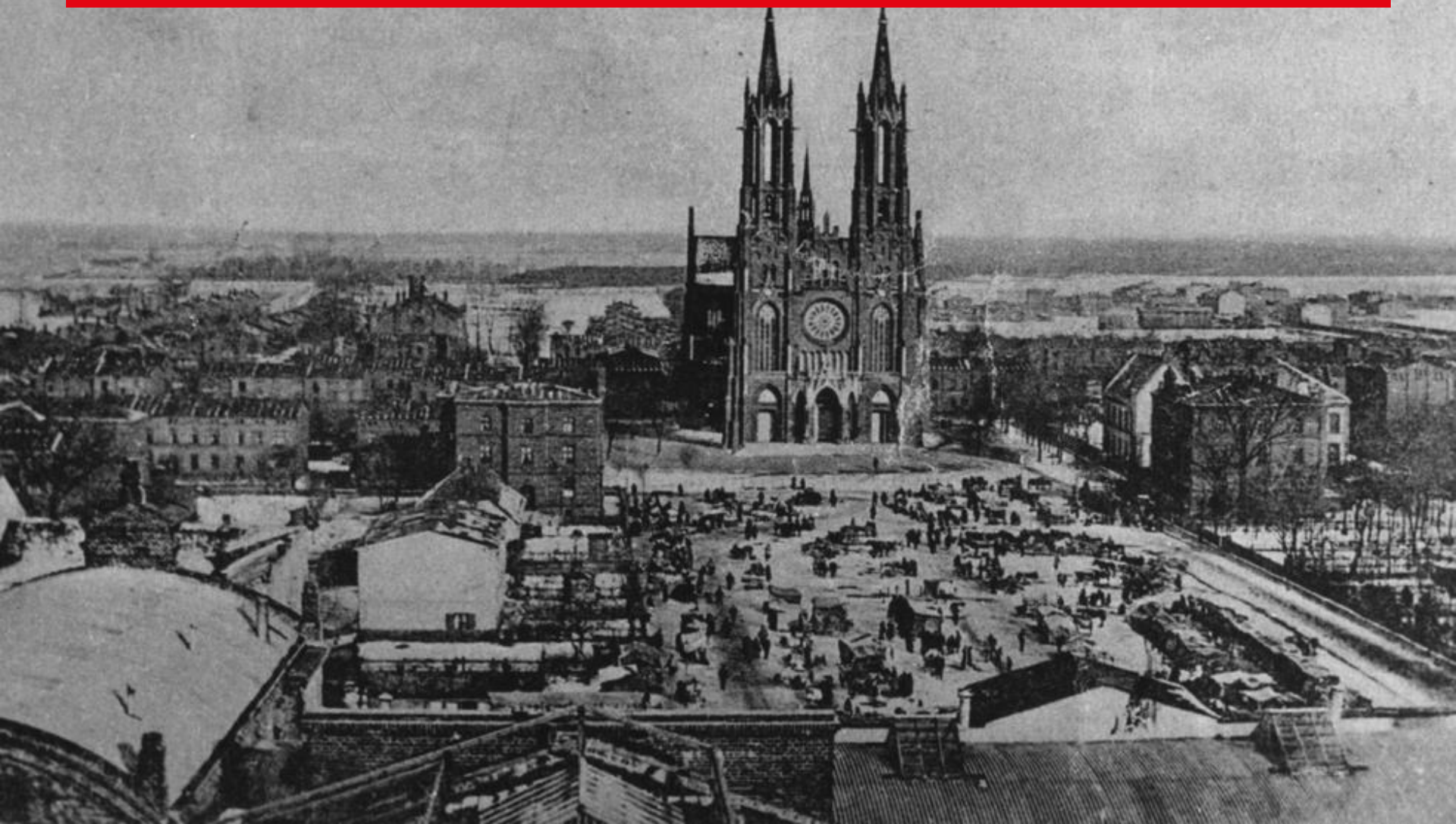

Powstanie i rozwój Żyrardowa wiąże się z lokalizacją na tym terenie na początku XIX w. fabryki Iniarskiej.

Okres największego rozwoju i rozbudowy Żyrardowa przypada na drugą połowę XIX w., kiedy to żyrardowska fabryka trafiła w ręce dwóch niemieckich przemysłowców – Karola Hiellego i Karola Augusta Dittricha.

**SERCE ŻYRARDOWA BIŁO
TĘTNEM TYSIĘCY WRZECION...**

To za ich sprawą fabryka w krótkim czasie stała się jednym z **największych i najnowocześniejszych zakładów Iniańskich** ówczesnej Europy. Dzięki nowym właścicielom, wokół fabryki, na pow. 36 ha, powstała też bardzo skrupulatnie zaprojektowana osada fabryczna, stanowiąca dziś, unikatowe w swym charakterze, centrum współczesnego Żyrardowa.

Przez ponad sto pięćdziesiąt lat Żyrardów żył i pracował niczym dobrze naoliwiony mechanizm. Jak przystało na świetnie zorganizowane, idealne miasto przemysłowe z przełomu XIX i XX w. Do naszych czasów przetrwało 95 proc. budynków i większość z nich wciąż spełnia swoje pierwotne funkcje! W połowie lat 90. XX w. mechanizm życia miasta nagle się zatrzymał. Fabryka zbankrutowała. Stopniowo z produkcji wyłączano kolejne działy. Ceglane hale opustoszały i zaczęły popadać w ruinę. Na szczęście od kilku lat trwają w nich prace remontowe, a

do fabryki wraca życie... nowe życie.

XIX-WIECZNY ŻYRARDÓW

PERŁA ARCHITEKTURY PRZEMYSŁOWEJ

O potrzebie rewitalizacji zabytkowej tkanki Żyrardowa, jako sposobie na ożywienie społeczno-gospodarcze uśpionego po likwidacji zakładów Iniarskich miasta, zaczęto rozmawiać już w 2000 roku.

W 2004 roku miasto, jako jedyne na Mazowszu, posiadało przygotowany i zatwierdzony program rewitalizacji. Żyrardów od tego czasu prowadzi konsekwentną politykę dotyczącą rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Misją programu jest kompleksowa odnowa przestrzenna, gospodarcza i społeczna wyznaczonego do rewitalizacji obszaru miasta. Obszar ten obejmuje zarówno centrum miasta wraz z zabytkową zabudową Osady Fabrycznej i terenem po-przemysłowym, jak i tereny najbardziej zdegradowanej dzielnicy mieszkaniowej.

**Partycypacja społeczna tj. aktywny udział interesariuszy,
jest fundamentem sukcesu procesu rewitalizacji**

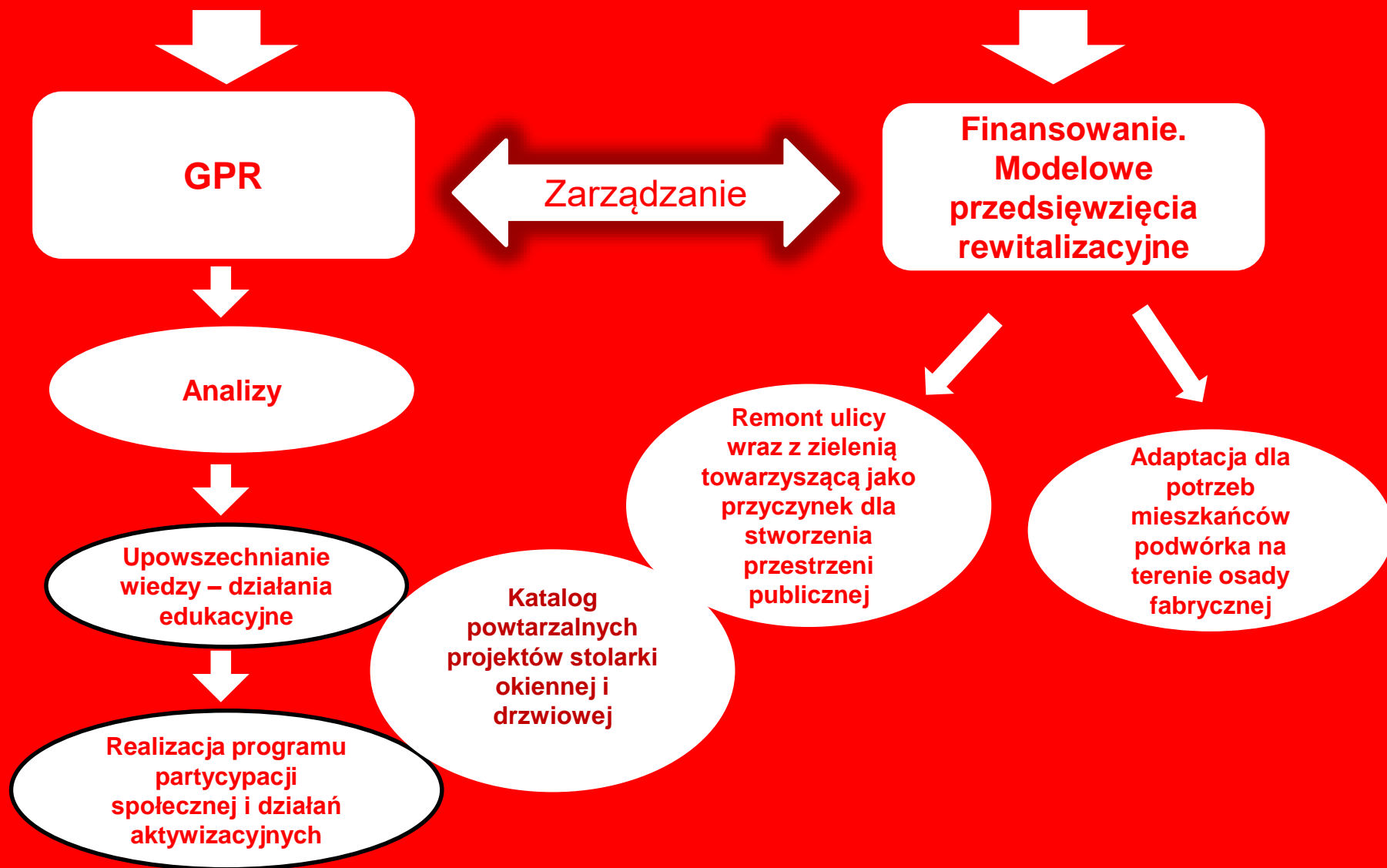

REWITALIZACJA WE WZOROWYM STYLU

Modelowa Rewitalizacja Żyrardowa

Wiodący temat projektu: Finansowanie działań rewitalizacyjnych

Definicja:

„Partycypacja społeczna to **udział** jednostek, grup i całych społeczności lokalnych w **podejmowaniu decyzji** publicznych w sprawach ich dotyczących.”

Drabina partycypacji

Informowanie to najprostsza forma partycypacji, angażująca obywateli w najmniejszym stopniu. Działania władz sprowadzają się do poinformowania obywateli i obywaterek o decyzjach ich dotyczących. Nie ma tutaj miejsca na jakikolwiek aktywny wpływ ludzi na kształt podejmowanych przez władzę działań, sprowadza ich jedynie do roli biernych odbiorców.

Konsultowanie jest kolejnym „stopniem” na drabinie partycypacyjnej ze względu na zwiększony udział obywateli i obywaterek w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, władza daje obywatel(k)om możliwość wypowiedzenia się na temat planowanych działań. Osoby uczestniczące w konsultacjach występują niejako w roli „doradców”, których pyta się o zdanie i opinie w konkretnej sprawie. Głosy obywateli/obywaterek są więc rozważane, choć nie ma gwarancji, że zostaną wzięte pod uwagę. Obecnie, ze względu między innymi na regulacje prawne, jest to jedna z najpopularniejszych form partycypacji obywatelskiej w Polsce.

Współdecydowanie jest najwyższym stopniem partycypacji obywatelskiej ze względu na pełne partnerstwo pomiędzy władzą a obywatelami polegające na przekazaniu obywatelom części kompetencji (ale i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Poniekąd to wprowadzenie przez władzę w życie prostego (choć bardzo trudnego w rzeczywistości) założenia, że „ludzie wiedzą lepiej, czego im potrzeba”. Tym samym obywatele i obywatelki mają realny wpływ na planowane, dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) działania.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA – wybrane przykłady

REWITALIZUJEMY
ZYRARDÓW

Działania mające na celu aktywizację i integrację lokalnej społeczności.

Oferta wydarzeń została dostosowana zarówno dla najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji (np. mikrofestyn dot. czytelnictwa), jak i tych starszych (np. potańcówka). Część wydarzeń była promowana jako rodzinne imprezy (np. gry miejskie, czy spacer z przewodnikiem). Podczas wydarzeń uczestnikom w atrakcyjny sposób starano się przekazać informacje o żyrdowskiej historii, tradycjach, dziedzictwie kulturowym i rewitalizacji.

Lp.	Wydarzenie	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników
1.	Mikro-festyn	5	1250
2.	Gry miejskie	4	224
3.	Spacer z przewodnikiem	6	151
Razem		14	1625

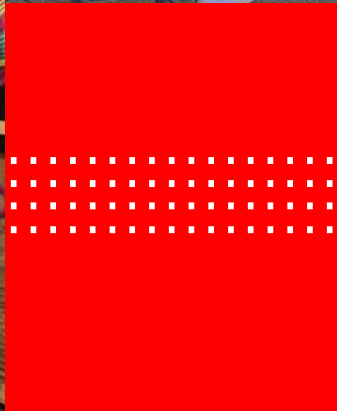
Zrealizowane działania aktywizujące lokalną społeczność w 2018 r. i 2019 r.

Mikrofestyny

Gry miejskie

Spacery z przewodnikiem

Aktywizacja potencjału żyrdowskich organizacji pozarządowych

Jednym z celów rewitalizacji jest aktywizacja potencjału żyrdowskich organizacji pozarządowych. Służą temu konkursy dla organizacji pozarządowych na realizację mini projektów na rzecz społeczności lokalnej. W celu uzyskania dotacji organizacje muszą zaplanować współpracę z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, a nie tylko jednorazowe zdarzenia. Współpraca ta ma nieść za sobą trwałą, widoczną zmianę w środowisku lokalnym.

Od 2019 r. w budżecie miasta Żyrardowa przewidziane są środki na dotacje dla organizacji pozarządowych. Corocznie, ponad 100 tys. zł, przeznaczonych jest na działania społeczne skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki środkom przeprowadzonych zostaje szereg atrakcyjnych i bardzo różnorodnych działań. Z oferty korzystają zarówno najmłodszy, jak i najstarsi mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

PRZYKŁADY

realizowanych mikrograntów w Żyrardowie

Konkurs ofert

- Konkurs skierowany był do stowarzyszeń, fundacji, organizacji kościelnych oraz spółdzielni socjalnych, oraz innych podmiotów prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego (np. tzw. spółki non profit);
- Pula środków ogółem: 125 000,00 zł;
- Wartość jednego projektu może wynosić od 500 zł do 12 500 zł;
- Jedna organizacja może realizować maksymalnie *trzy projekty*;
- Projekty były realizowane od 12 kwietnia do 31 października 2019 r.

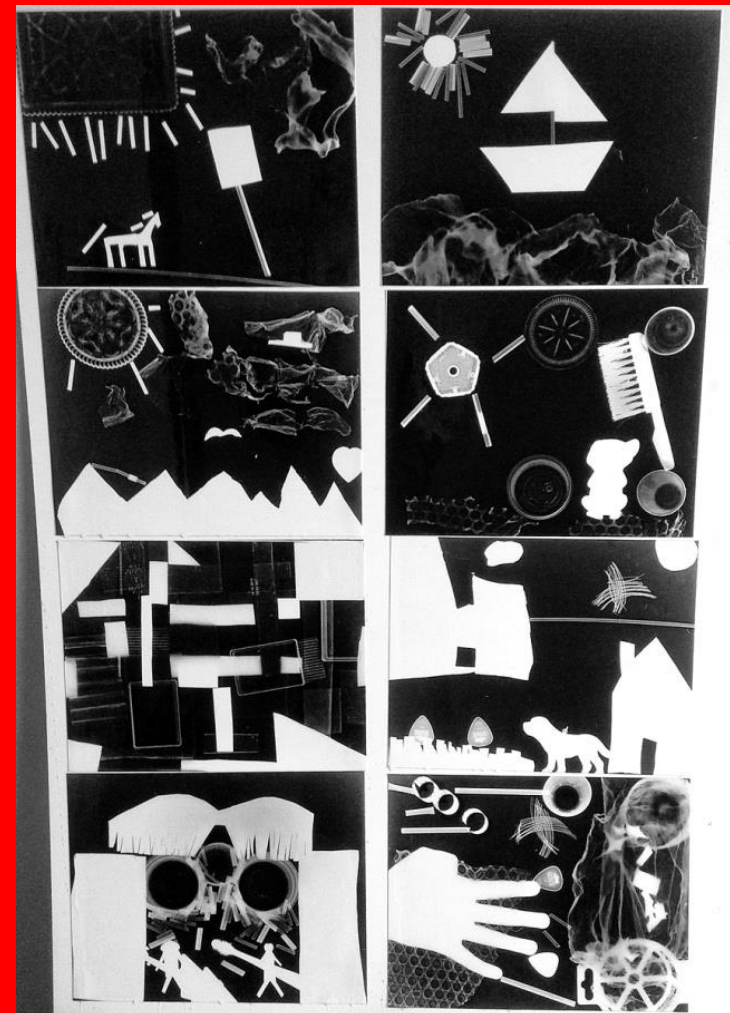
Stowarzyszenie Świetlik

- Od miłości do mądrości – warsztaty umiejętności wychowawczych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji Miasta Żyrardowa
- Żyrardowskie inspiracje na cztery ręce
- Rozegrajmy to razem

Stowarzyszenie Otwórz

- ✓ SąsiadujMY
- ✓ Fotograficzny warsztat ukrytych możliwości

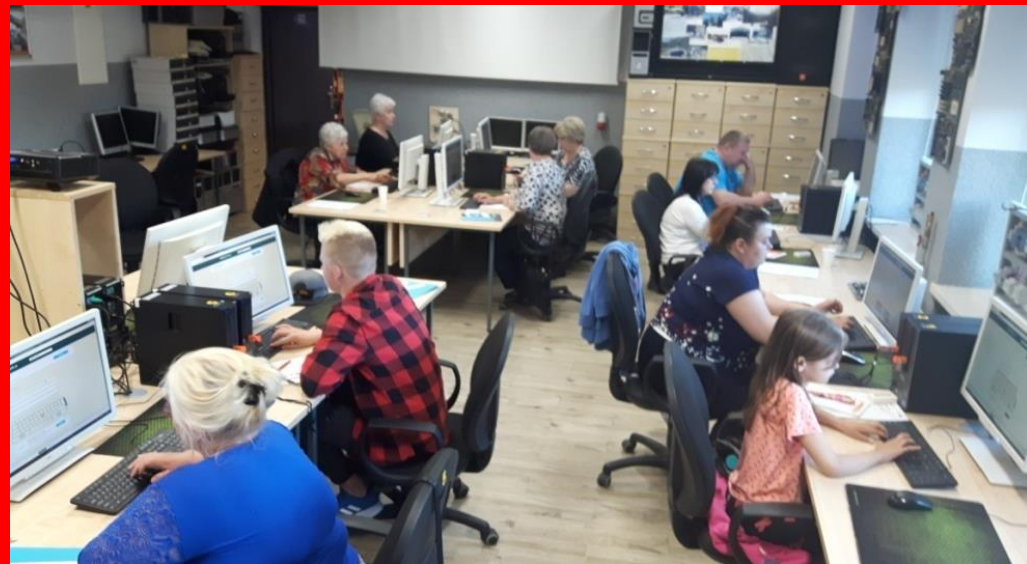
Kuźnia Inicjatyw „Wiskitki.org”

- ✓ Utkany z miłości
- ✓ Akademia Liderów Rewitalizacji

Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Żyrardowie

- ✓ Międzypokoleniowa Rewitalizacja społeczna w standardzie 2.0 w zabytkowym

Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Żyrardów im. Harcerzy Młodego Lasu, Choraław Mazowiecka

✓ Rewitalizacja społeczna Miasta
Żyrardowa – harcerze jako lokalni
liderzy

REWITALIZUJEMY
ZYRARDÓW

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA – wybrane przykłady

Lp.	Wydarzenie	Liczba wydarzeń	Liczba uczestników	Cel organizacji
1.	Spotkanie z mieszkańcami	6	121	opracowanie diagnoz
2.	Spacer badawczy	7	113	opracowanie diagnoz/ zbieranie kart projektów
3.	Mobilny punkt konsultacyjny	8	395	opracowanie diagnoz/ zbieranie kart projektów

Przeprowadzone konsultacje z interesariuszami służące do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji w 2019 roku

Spotkania z mieszkańcami

Spotkania z mieszkańcami przybierają formę konsultacyjno-informacyjną. Służą najczęściej do zaprezentowania podejmowanych przez miasto działań. Realizowane są za pomocą różnych metod m.in. debaty lub warsztatowej (world cafe). Każdy system organizacji spotkań umożliwia uczestnikom wyrażenia swojej opinii w danej kwestii.

Spacery badawcze

Spacery badawcze to interaktywna, terenowa metoda poznania opinii mieszkańców na temat obszaru wyznaczonego do rewitalizacji. Spacer badawczy ma umożliwić ocenę przestrzeni oczami jej użytkowników. Celem spacerów jest identyfikacja problemów i potrzeb związanych bezpośrednio z przestrzenią, w której się znajdujemy, a także określenie możliwych rozwiązań związanych ze zgłoszonymi problemami. Dla każdego spaceru została wyznaczona trasa oraz temat przewodni. Z każdego spaceru został sporządzony raport wraz z dokumentacją fotograficzną.

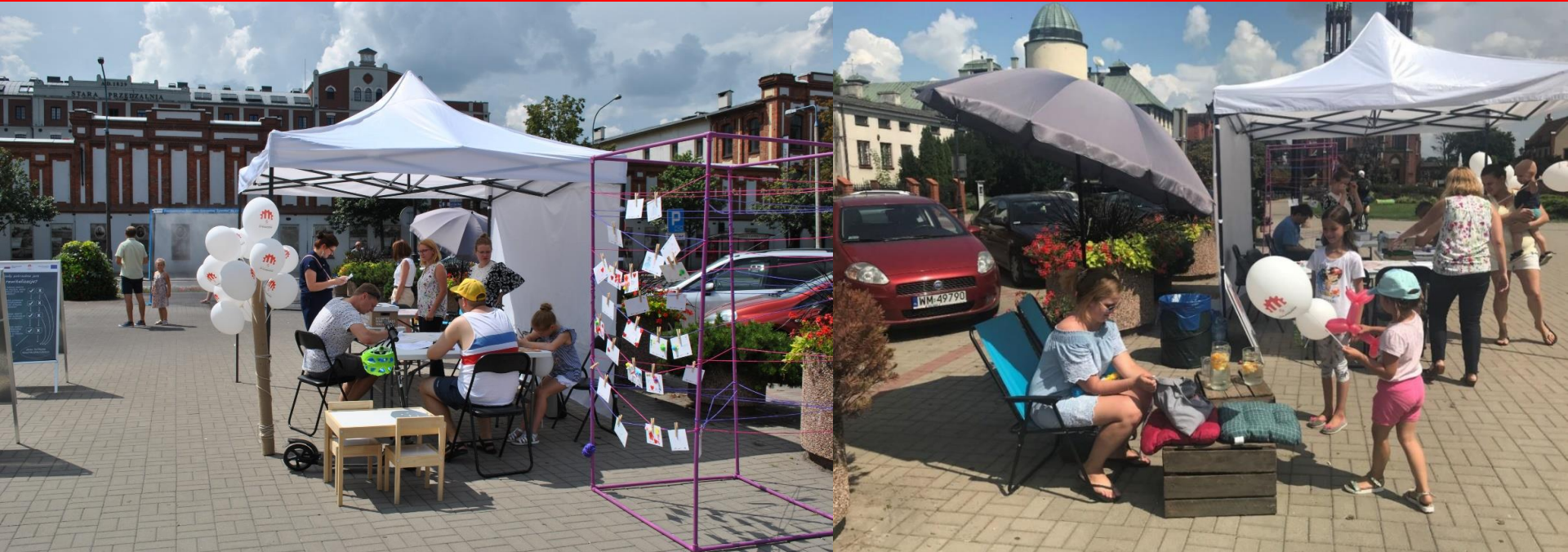

Punkty konsultacyjne

Mobilne punkty konsultacyjne zostały przygotowane w formie pawilonu, w którym na pytania mieszkańców odpowiadał Wykonawca projektu oraz przedstawiciele Urzędu Miasta. Proponowane godziny otwarcia mobilnego punktu konsultacyjnego miały na celu możliwość zebrania opinii zarówno od osób, które pracują w przedpołudniowych, jak i od mieszkańców, którzy dostępni są w godzinach porannych. Na każdym punkcie można było wypełnić ankietę dotyczącą danego tematu, któremu poświęcony był punkt.

Miejsce ekspozycji pawilonu było ogólnodostępne, bez ograniczeń dla osób niepełnosprawnych. Podczas mobilnego punktu konsultacyjnego dostępny był animator i drobny poczęstunek oraz miejsce do siedzenia. Zaaranżowana została strefa relaksu, na leżaku można było zapoznać się z przygotowanymi dokumentami i porozmawiać na temat rozwoju obszaru rewitalizacji.

Z każdego MPK sporządzony został raport podsumowujący wydarzenie zawierający najważniejsze wnioski i postulaty mieszkańców odwiedzających pawilon konsultacyjny.

Modelowe podwórko

W ramach projektu została przygotowana dokumentacja techniczna na zagospodarowanie podwórka przy ul. Strażackiej 3.

Przed rozpoczęciem prac nad koncepcją zagospodarowania terenu przeprowadzono warsztaty z podopiecznymi świetlicy środowiskowej oraz spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami pobliskich budynków. Biorąc pod uwagę wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych spotkań i warsztatów powstała ostateczna koncepcja, a następnie na jej podstawie dokumentacja techniczna.

Remont ulicy Lniarskiej

W ramach projektu przygotowano projekt budowlany i wykonawczy ulicy Lniarskiej wraz z infrastrukturą techniczną, organizacją ruchu, małą architekturą i zielenią. Przygotowanie dokumentacji poprzedziło wypracowanie wspólnie z mieszkańcami koncepcji zagospodarowania. Zgodnie z wizją miasta remont ulicy Lniarskiej przyczynić ma się do wykreowania istotnej przestrzeni publicznej w Żyrardowie.

Modelowa rewitalizacja miast

Portal Funduszy Europejskich

Unia Europejska

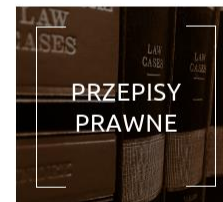
Skorzystaj | O Funduszach | Wiadomości | Punkty Informacyjne |

Q Szukaj w serwisie ✎ Serwisy programów

Strona główna > Dowiedz się więcej o Funduszach Europejskich

Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji

Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji to rządowy serwis informacyjno-edukacyjny, zajmujący się dostarczaniem informacji na temat procesu programowania rewitalizacji. Celem portalu jest promocja i upowszechnianie wiedzy na temat kompleksowego podejścia do rewitalizacji wśród interesariuszy. Portal powstał po to, by dzielić się wiedzą, doświadczeniem i z zaangażowaniem wesprzeć interesariuszy w działaniach związanych z przygotowaniem, wdrażaniem i monitorowaniem rewitalizacji.

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/rewitalizacja/modelowa-rewitalizacja/zrardow/>

REWITALIZACJA MIASTA ŻYRARDOWA

motorem przemian społeczno-gospodarczych

Baza wiedzy

[STRONA GŁÓWNA](#)

[KONSULTACJE SPOŁECZNE](#)

[KOMITET REWITALIZACJI](#)

[BAZA WIEDZY](#)

[MULTIMEDIA](#)

[KONTAKT](#)

AKTUALNOŚCI

WIZYTA ZESPOŁU DS. REWITALIZACJI

20 lipca 2022

W czwartek, 23 czerwca br., gościł w Żyrardowie Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Celem spotkania była prezentacja działań rewitalizacyjnych realizowanych w naszym mieście. W imieniu Prezydenta Miasta Żyrardowa gości powitał Dyrektor Wydziału Kultury i Promocji Miasta UMŻ, Łukasz Kasperczyk. Wizyta

<http://rewitalizacja.zyrardow.pl>

<https://www.facebook.com/rewitalizujemyzyrardow/>

MIASTO OGRÓD

ZYRARDÓW

HISTORIC MONUMENT

POLSKA

STOLICA
LNU

THE GARDEN CITY

POMNIK

HISTORII

MIASTO
OGRÓD

POLSKA

STOLICA
LNU

THE GARDEN CITY

MIASTO OGRÓD

THE POLISH CAPITAL OF LINEN

HISTORIC MONUMENT

POLSKA
STOLICA
LNU

HISTORIC MONUMENT

THE POLISH CAPITAL OF LINEN

MIASTO OGRÓD

HISTORIC MONUMENT

POMNIK

HISTORII

POLSKA

STOLICA
LNU

POMNIK

HISTORII

THE GARDEN CITY

ZYRARDÓW

MIASTO OGRÓD